

Paks

Szentlélek templom

A paksi lakótelep szomszédságában a rendszerváltás éveiben épült fel a Makovecz Imre tervezte templom. Tervezése 1988-ban kezdődött, felszentelése rövid idő múlva, 1990 májusában történt meg.

Az egytornyú, palával fedett épület jelkép, egy közösség szimbóluma, amely meg akarta teremteni a számára megfelelő és igényes környezetet. A templom teste szorosan a földhöz kapcsolódik, a füves terület szinte befedi, mintha belekapaszkodna a föld éltető erejébe. Külön álló, magasra nyújtózó harangtornyával pedig az éghez fordul, segítséget kérve mindennapi tevékenységéhez.

A templom alaprajza szív alakú. Az építész ebbe a formába sűríti bele mindazt, amely a falusi templom eredeti funkcióit jelenti. Valaha a templomokban történtek az emberi élet legfontosabb eseményei, Makovecz ehhez a szemlélethez tér vissza. Az oltár köré szerveződnek a különböző tevékenységek végzésére alkalmas terek. Elkülöníthető, mégis együtt van a liturgikus tér, a hit oktatására kialakított kör alakú terek, kissé hátrább elhelyezve az egyéb kiszolgáló részek, mint az irodák, a sekrestye, raktár, mosdó. Az egész épület természetes anyagokból, fából épült. A templom belsőépítésze Mezei Gábor volt.

Makovecz Imre építészetét az organikus szóval jellemzik. Már egy 1980-ban készített interjúban megfogalmazza mindazt, amelyet ma is képvisel. Épületeinek stílusát Makovecz két szóval határozta meg: organikus és kanonikus. Saját megfogalmazása érzékelteti legjobban, mit jelentenek e szavak. Számára az organikus épület az, ami szervesen, tehát organikusan illeszkedik a tájba, a részletek és az egész közt éppúgy szerves kapcsolat van, ahogy az épület és a táj között, ahogy az ember és az őt befogadó épület között is. „Az én építészetem humanizált építészet, emberközpontú. Mindig az arc berendezésére, a fiziognómiájára figyelek, mert nemcsak a kifejeződés helyét, hanem formáját is megtalálom benne. ...Az én számomra attól olyan érdekes a világ, hogy meglátom benne azt, amiből az Úristen kivonult... Ezért hasonlítanak az épületeim az ember arcára, fejére, a háztető meg az agykoponyára. A házaimat 'látó házaknak' neveztem el, szemük van – a két ablak vagy a két ajtó –, szemöldökük, orrféljük is, ez az ablakköz. Mindezzel a belső lényegyet szeretném kifejezni, azt, hogy az épület – lény.” A másik jelző, a kanonikus az építésznek rendet jelent, „Nem megváltoztathatatlan szentírási szöveg. Ha kánont mondok, nem megdermedt dogmára gondolok, hanem rendre, olyan rendre, mint az emberi test felépítésének kánonja. Ez nem kifejezetten építészeti módszer, hanem az ismeret és az önismeret állandó váltakozásainak állandó megfigyelése.” „A szimmetria mint lényegszerűség az én építészetemben önmagához szervezi az épület funkcióját és szerkezetét...Az anyag szerveződésének alaptörvénye a szimmetria és az aszimmetria. Az aszimmetria a szimmetriában foglal helyet. Más szóval magasabb szintű rendszer, melynek entrópiikus változata az aszimmetria...Nem töri meg a szimmetriát, nem hiba, hogy a szívem balra van, hanem jelent valamit.” (Makovecz Imre – Frank János tanulmányával. Corvina Műterem sorozat 1980. 6-7.)

